

Interregionale uitwisselingsbijeenkomst ouderennetwerken

Op 27 mei kwamen 22 ouderen van de ouderendelegaties van NUZO, Genero en Platform POUWER en de coördinatoren van deze netwerken online samen om kennis te maken, van gedachten te wisselen en van elkaar te leren. De bijeenkomst begon met mooi nieuws, want de Raad van Ouderen is uitgenodigd om op bezoek te komen bij informateur Marriëte Hamer. Het nut van ouderenparticipatie en ouderennetwerken werd hiermee weer bewezen.

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kort vragenronde door Meta de Graaff, de coördinator van NUZO (Netwerk Utrecht Zorg voor Ouderen). Zij vroeg de deelnemers of er voldoende geluisterd werd naar ouderen. Sommige deelnemers vonden van wel, anderen niet. Binnen de netwerken wordt er voldoende geluisterd, maar als je ziet hoe groot de groep ouderen is, en hoe erover gecommuniceerd wordt in de samenleving, dan is dat niet goed genoeg. Het algemene beeld van ouderen is negatief en ze worden te zeer als kwetsbaar afgeschilderd, in plaats van als een groep die veel kennis en ervaring meebrengt, en er heerst onder de delegatieleden een ontevredenheid over de rol van ouderen in de maatschappij. Eén van de delegatieleden van Genero kaart aan dat het openbaar bestuur en gemeenten soms problemen hebben met het bereiken van ouderen.

De volgende vraag luidde: moet ouderenparticipatie een aparte plek krijgen in aanloop naar gemeenteraadsverkiezingen?

Meerdere ouderen vinden dat er van doelgroepenbeleid afgestapt moet worden, maar dit moet er niet toe leiden dat senioren vergeten worden. Het afschaffen van doelgroepenbeleid heeft wel vaak tot gevolg dat ouderenbeleid niet specifiek wordt belicht, terwijl ouderenparticipatie wel een apart aandachtspunt zou moeten zijn, gezien de omvang van de groep, hun wensen en behoeften en toenemende vergrijzing.

“Wat je voor ouderen doet, doe je ook voor de rest van de bevolking,” aldus één van de leden van NUZO. Meer huizen voor ouderen of bevorderen van ‘doorstroming’ betekent bijvoorbeeld dat er ook meer woonruimte vrij komt voor jongeren. Doelgroepenbeleid heeft ook effect op de rest van de samenleving. Ouderen zijn ook burgers, maken deel uit van de samenleving en doen aan burgerparticipatie.

Coördinator Hanna van Dijk van Genero (Netwerk Ouderenzorg Zuidwest-Nederland) besprak de resultaten van de online raadpleging die de ouderen van te voren hadden ingevuld. De verwachtingen van de uitwisselingsbijeenkomst en de wensen rond de Ouderendelegaties.

Enkele uitkomsten uit deze raadpleging

- “Meer als één naar buiten treden.”
- “Gezamenlijk aan een thema werken.”
- “Ouderenpanels met elkaar verbinden”

De ouderen hopen onder andere uit te wisselen: hoe je jongere ouderen activeert; hoe je een laagdrempelig hulplot op zet en daar bekendheid aan geeft; informatie geeft over wooninitiatieven voor mensen met dementie, netwerken financiert, bewustwording organiseert..

In vier groepjes werd er daarna gesproken over aan viertal thema's die vanuit de raadpleging onder de ouderen naar voren waren gekomen: Verbinden van generaties, wonen en gemeenteraadsverkiezingen, digitalisering, en zingeving. In de eerste ronde ging het over de inhoud, in de tweede lag het accent op ervaringen met ouderenparticipatie.

Wonen en gemeenteraadsverkiezingen

Er ligt een grote uitdaging op de woningmarkt, zowel voor jong als voor oud. Er is een mismatch: veel ouderen wonen in te grote woningen en jongeren hebben geen of een te kleine woning. Er moet meer levensloop bestendig gebouwd gaan worden. Er zijn te weinig alternatieven voor mensen met een laag inkomen..

Er is meer bewustwording nodig rondom wonen voor/door ouderen in het algemeen en in het bijzonder voor wonen met dementie. Eén van de delegatieleden van Platform Pouwer mist de alternatieven voor het verpleeghuis. Lage inkomensgroepen kunnen niet gebruikmaken van initiatieven als de Knarrenhof of andere hofjes. Er zijn meer woon-tussenvoorzieningen nodig. De Slim-o-theek in Groningen is een plek waar mensen informatie kunnen krijgen en digitale hulpmiddelen mogen lenen om uit te proberen, die helpen om langer thuis te blijven wonen.

Ouderen vanuit Genero herkennen dit. Het zijn heel kleine stapjes, als je ze überhaupt al kan zetten. Via Woningnet aan woningen komen is mogelijk, maar dan moet je heel snel reageren, en dat lukt veel ouderen vaak niet. In Groningen wordt in prestatieafspraken gesproken over levensloop bestendige woningen, maar 'in een beleidsplan kun je niet wonen'. Het beleid wordt volgens de ouderen keurig geformuleerd, maar het schort nog aan de uitvoering.

Om het beleid concreter te krijgen is het echt belangrijk om aan tafel te zitten met bijvoorbeeld gemeenten, door bijvoorbeeld wethouders en ambtenaren actief te benaderen. Maatwerk blijft daarbij belangrijk. De ouderen geven aan dat het belangrijk is om input te geven vanuit het perspectief van ouderen op verkiezings- en collegeprogramma's. En concreet te inventariseren wat er met hun input gedaan wordt. De ouderen in NUZO ontwikkelden de flyer Verzilver uw gemeenten en daarin opgenomen de bouwstenen voor ouderenvriendelijk beleid in gemeenten. Deze flyer wordt herzien en in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 opnieuw onder de aandacht gebracht bij gemeenten in de provincie Utrecht en delen van Gelderland.

Digitalisering

Rond digitalisering zijn de middelen en het verwerven en bijhouden van digitale vaardigheden struikelblokken voor ouderen. Vanwege armoede hebben niet alle ouderen toegang tot internet, telefoons, tablets en laptops. Hier ligt een rol voor bibliotheken, de naaste omgeving, buurthuizen en studenten.

Zorgen over online veiligheid kan bij veel ouderen ertoe leiden dat ze niet digitaal willen communiceren. Daarnaast is het bereiken van doelgroepen die laaggeletterd zijn lastig. Onderwijs kan hier een goed rol in vervullen. Studenten kunnen ouderen helpen met het ontwikkelen van en leren omgaan met digitale middelen. Sleutelfiguren kunnen als verbinders een rol spelen.

Zingeving

De ouderen die zingeving bespraken, hadden het onder andere over Advance Care Planning (levenseinde) in de verschillende regio's. Vanuit de Drentse Alliantie wordt er samengewerkt tussen zorgpartners en ouderen van de denktank 60+ Noord..

In Zuid-Holland en Drenthe wordt al veel gedaan rond zingeving, ook bijvoorbeeld vanuit dementie netwerken, geven de aanwezige ouderen aan. Hogescholen werken samen met ouderen rond zingevingsvragen dat geldt bv. voor Windesheim in Zwolle. Wat wel altijd een uitdaging blijft is om ouderen te betrekken in projecten rond zingeving en levenseinde, maar er zijn mooie voorbeelden bv. vanuit de denktank 60+ Noord.

Generaties verbinden

De grote waarden van generaties verbinden zijn: elkaars leefwereld begrijpen, respect hebben, en wederzijds leren. Dit alles draagt bij aan zingeving. Bij het verbinden van generaties gaat het meer om de levensfase waarin je zit dan om leeftijd, en natuurlijk om samenwerken en het liefst lokaal.

Wat voorkomen moet worden is een 'wij-zij cultuur'. Dat leidt tot polarisaties en verkeerde beeldvorming (zoals: 'ouderen zijn kwetsbaar'; 'jongeren zijn anarchistisch').

Zoeken naar een passende vorm om beide leefwerelden te verbinden is belangrijk: maak dat heel concreet, klein en lokaal. Kartrekkers en goede facilitering van bijvoorbeeld gemeenten zijn daarbij heel belangrijk.

De aantekeningen van deze subgroep zijn opgeschreven in een Miro bord; bekijk deze [hier](#).

Vervolgens werd in groepjes gesproken over ouderenparticipatie. Zien de ouderen zichzelf bijvoorbeeld als sleutelpersoon, en wat is voor hen het belang van ouderenparticipatie wat kunnen we leren van elkaar en wat kan er nog beter?

De Ouderendelegatie Groningen/Friesland hecht veel waarde aan lokale invulling. De leden van de Raad van Ouderen en worden lokaal door de andere oudere delegatieleden gevoed in punten, die ze betrekken bij hun adviezen, zo komen verschillend tussen regio's daarin ook terug en hebben ouderen echt een stem.

Er wordt aandacht gevraagd voor het bereiken van ouderen, die niet aan tafel zitten, en die minder mondig zijn.

Hoe bereik je ouderen, die niet digitaal vaardig zijn of mensen die zich niet gehoord voelen? Hoe krijg je deze mensen gehoord? Je bereikt deze mensen eigenlijk pas als ze er zelf ook belang bij hebben. We moeten hiervoor manieren kiezen die laagdrempeliger zijn dan via adviesraden en bijeenkomsten.

Het is daarnaast ook belangrijk om aan te sluiten bij wat er op een bepaalde plek gebeurt. Wees verbindingsofficier en probeer niet steeds dezelfde ouderen te betrekken, maar doe dat met het hele dorp of de wijk, en houd daarbij rekening met diversiteit. Discriminatie en verkeerde beeldvorming werd als een gevoelig punt ervaren.

Bij de verschillende delegaties leeft de behoefte om niet teveel te acteren op wat de buitenwereld wil, maar de eigen agenda te volgen.

Voor herhaling vatbaar?

Karin Kalverboer, coördinator van de ouderendelegatie Drenthe/Overijssel vanuit het netwerk Pouwer sluit de bijeenkomst af. Iedereen vond het een waardevolle en inspirerende bijeenkomst. Kanttekening was dat de groepssessies te kort waren. Voorkeur had een sessie met wat meer tijd en daarmee ook diepgang. Meeste mensen gaven wel de voorkeur aan een online bijeenkomst gelet op mobiliteit en reistijd en uitdiepen van een thema waar je je vooraf op kunt voorbereiden

Uit de chat

In de chat werden drie links gedeeld. De Rekenkamer van Rotterdam deed onderzoek naar [de effecten van ouderenbeleid](#). Daarnaast werd de handreiking [Ouderen aan de Knoppen](#) gedeeld, die Platform Pouwer samen met het Zorg Innovatie Forum ontwikkelde. Ook deelde één van de leden het kennisplatform [Drentse Zorg met Ouderen](#).

